

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

1 bod

- A Rozkvetlé stromy se mi líbily.
- B Zmije nebezpečně zasyčela.
- C V ranné zelenině je mnoho vitamínů.
- D Pečlivě smazala z tabule všechny nápisy.

Výchozí text k úlohám 2–6

A potom dodala: „Jdi se podívat ještě jednou na růže. Potom pochopíš, že ta tvá je jediná na světě. Přijdeš mi dát sbohem a já ti dám dárek – tajemství.“

Malý princ odběhl podívat se znovu na růže.

„Vy se mé růži vůbec nepodobáte, vy ještě nic nejste,“ řekl jim. „Nikdo si vás neochočil a vy jste si taky nikoho neochočily. Jste takové, jako byla má liška. Byla to jen liška podobná statisícům jiných lišek. Ale stala se z ní má přítelkyně a teď je pro mne jediná na světě.“

A růže byly celé zaražené.

„Jste krásné, ale jste prázdné,“ pokračoval. „Není možné pro vás umřít. Pravda, o mé růži by si obyčejný chodec myslel, že se vám podobá. Ale ona jediná je důležitější než vy všechny, protože právě ji jsem zaléval. Protože ji jsem dával pod poklop. Protože ji jsem chránil zástěnou. Protože jí jsem pozabíjel housenky (kromě dvou nebo tří). Protože právě ji jsem poslouchal, jak naříkala nebo se chlubila, nebo dokonce někdy mlčela. Protože je to má růže.“

(Antoine de Saint-Exupéry: Malý princ) [43]

2 Vytvořte 5. pád podstatného jména chodec.

1 bod

3 Určete slovní druh tučně vyznačených slov.

max. 2 body

4 Které z následujících tvrzení nevyplývá z textu?

1 bod

- A Malý princ a liška se stali přáteli.
- B Pro malého prince byla důležitá jedna určitá růže.
- C Ochočením se ztrácí přátelství.
- D Malý princ se o růži staral, a tudíž pro něj byla výjimečnou.

5 Ve které z následujících možností se objevuje druh zájmena, který se nevyskytuje v textu?

1 bod

- A vztažné
- B přivlastňovací
- C záporné
- D ukazovací

6 Určete druh vedlejší věty v podtrženém souvětí.

1 bod

- A přísudková
- B předmětná
- C přívlastková
- D podmínková

7 Rozhodněte o každém z následujících souvětí, zda je napsáno pravopisně správně (A), nebo ne (N).

2 body

- 7.1 Hvězdář objevil novou hvězdu v roce devatenáct set devadesát.
 7.2 Lázeňská léčebná kúra jeho zdraví velice prospěla.
 7.3 Tamnější podnebí mu nevyhovovalo, a proto byl stále nachlazen.
 7.4 Letos se budeme učit o Husitských válkách, které skončily bitvou u Lipan.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

8 Která z následujících variant obsahuje slovo, které nevzniklo skládáním?

1 bod

- A velkoměsto, trojúhelník, dějepis
 B okamžik, velkovýroba, vodoléčba
 C neobyčejný, desetikoruna, vodoměr
 D životopis, lesopark, osmiveslice

9 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–E) tak, aby byla dodržena textová návaznost:

3 body

- A Roh se rozezvučel a hlaholil jasně do mrtvého ticha. Jako divoký roj hnál se k mýtině houf ozbrojených dívek. Nežli se Ctirada čelď vzhopila, nežli přiskočili ke koním a vytrhli meče, již se na ně bojovnice sesypaly a bily je, a bodaly do nich.
- B Ctirad se zastavil, a všichni naslouchali v úžasu. Nářek zněl opodál za skalou; pak náhle zmlkl. V ten okamžik vznesl se nad Ctiradem havran a poletuje nad ním, zakrákoral svým chraptivým hlasem. Ani vladyka, aniž kdo z jeho družiny, povšimli si černého ptáka, varovného znamení. Za lidským hlasem se dali.
- C Ctirad chtěl k druhům. Nežli však sebral v trávě svůj meč, shlukly se dívky a ženy kolem něho, a nežli se zbrání mohl po nich rozeznati, padl povalen na zemi. A tu ho svázaly. I ležel v poutech tam, kde před chvílí z nich vyprostil Vlastinu důvěrnici. Marně zuřil, marně jí klel a běsy na ni volal, aby ji ztrestali za ten zlý ouskok. Šárka se jen smála.
- D Mužům z čeledi svírala se víčka, spánek na ně šel. Jejich vladyka však čile naslouchal řeči spanilé Šárky, lahodnému její hlasu a napil se chutě, jak mu zas podala medoviny. I roh prohlížel, ježž sňala s hrdla, a když mínila, kdož ví, jaký má zvuk, přitiskl ho ke rtům a zatroubil z plných plic.
- E Starý dub stál na kraji poblíže té skály a pod dubem ležela dívka, provazem ke kmeni tuho přivázaná. Zamlkla, zmožená voláním, žalem, a hlavu měla pochýlenu. Vlasy zpola rozpuštěné splývaly jí k ramenům, přes něž jí visel na řemeni lovecký roh. Ale jak dusot koní jí o sluch zavadil, pozvedla hlavu a již zase volala, úpěnlivě mužů prosila, aby ji odvázali, uvolnili, aby se nad ní smilovali. Ctirad, dojat prosbou i hlasem spanilé dívky, zapomněl na všecku opatrnost, a ostatní také.

(Alois Jirásek: Staré pověsti české) [53]

- 9.1 _____
 9.2 _____
 9.3 _____
 9.4 _____
 9.5 _____

10 Rozhodněte, která z nabídek (A–D) je základovým slovem od slova „zahrádka“.

1 bod

- A hra
 B hrad
 C zahrada
 D zahradit

11 Určete druh vedlejší věty.

1 bod

Přestože ho několikrát všichni varovali, nebyl dost opatrný.

- A podmínková
- B předmětná
- C přípustková
- D způsobová

Výchozí text k úlohám 12–16

Šestý král starobabylonské říše Chamurapi vládl své zemi v letech 1792 až 1750 před naším letopočtem. Ve své době to byl jeden z nejschopnějších panovníků a válečníků, který svou říši rozšířil o sumerská města ležící na jih od Babylonie a značnou část Mezopotámie, kterou dobil v deset let trvajícím válečném tažení. Svou osobní moc Chamurapi upevnil pomocí nejvyššího babylonského boha Marduka, o kterém prohlašoval, že mu do jeho vlastních rukou svěřil svou vůli. Tímto stanoviskem si zajistil mocenskou převahu nad kněžími, kteří se obvykle panovníkovu moc snažily omezovat. Chamurapi také reorganizoval státní zpravu, vytvořil vysoce účinný byrokratický aparát a do čela jednotlivých provincií babylonské říše postavil své místodržící. Všeobecný ohlas pak vzbudil díky zavedení právního zákoníku, který vykládal převážně zvykové právo. **Zákoník obsahuje 282 článků, zabývajících se rodinnými vztahy, soukromým vlastnictvím, majetkovým právem, obchodem, půjčkami, násylnými zločiny a také postavením společenských vrstev v království, včetně postavení otroků.**

(www.senivia.cz, upraveno) [54]

12 Najděte ve výchozím textu pět slov, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je pravopisně správně v tom tvaru, v jakém se v textu vyskytují.

max. 3 body

13 Číslo 1792 přepište slovy.

1 bod

14 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N).

max. 2 body

- 14.1 Marduk byl babylonský bůh.
- 14.2 Chamurapi v deset let trvajícím válce přišel o sumerské území.
- 14.3 Chamurapi si zajistil oblibu u kněží.
- 14.4 Chamurapi rozvracel státní zpravu.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

15 Vypište z textu přídavná jména ve 3. stupni a napište jejich 1. stupeň. Zachovejte pád, číslo a rod.

1 bod

16 Zdůvodněte psaní čárky v následujícím úseku z výchozího textu.

1 bod

Zákoník obsahuje 282 článků, zabývajících se rodinnými vztahy ...

17 Přiřaďte k jednotlivým textům (17.1–17.4) možnost (A–F), která nejlépe vystihuje charakter příslušného textu.

max. 3 body

(Každou možnost z nabídky můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbydou a nebudou použity.)

- 17.1 Nejvýznamnější sloučeninou kyslíku a současně nejrozšířenější látkou vůbec je voda H₂O. V přírodě se běžně vyskytuje ve skupenství pevném (led), kapalném (voda) a plynném (vodní pára). Čistá voda je za běžných podmínek bezbarvá kapalina bez zápachu, v silných vrstvách blankytně modrá. Atomy vázané v molekule vody nejsou uspořádány v jedné přímce, ale svírají úhel přibližně 105 stupňů. [55]
- 17.2 Rychlé a efektivní. Vědci vyvinuli miniaturní zařízení, které vyčistí vodu za pár minut „Vědci vždy hledali lepší způsob, jak využít sluneční světlo k dezinfekci vody. Tradiční fotokatalýza obvykle využívá jen paprsky UV,“ řekl Al-Džazíře vedoucí projektu ChongLiu. Podle něj má projekt velmi slibné výsledky. „Hlavní výhodou je, že tento materiál (použitý v zařízení) dokáže využít 50 procent sluneční energie. To výrazně zvyšuje rychlost, jakou je voda dezinfikována. Nepotřebuje k tomu žádnou dodatečnou energii,“ popsal Liu. [56]
- 17.3 Stalo se po sedmi dnech, že na zemi přišla zátopa. Noe se svými vešel do korábu a Hospodin za ním zavřel. V ten den protrženy byly všechny studnice a propasti veliké a byly otevřeny průchody nebe. Přival trval čtyřicet dní a čtyřicet nocí. Rozlila se potopa, až vyzdvihla koráb a odloučila jej od země, takže plul na vlnách. Tak velice se vody rozmohly, že přikryly všechny hory a nejvyšší z nich zůstaly 15 loktů pod hladinou. [57]
- 17.4 Pod názvem Živá voda, který mnohé slibuje, se skrývá bohatý příběh rozdělený do dvou částí, Pan Jean a Manon od studánek. Obě části spojuje příbuzenský vztah obou hlavních protagonistů – hrbáče Jeana a mladičké Manon, jež po tragické smrti otce, který až do poslední chvíle věřil svým snům o chovu králíků, bere do vlastních rukou osud svůj a matčin. Původ Jeanova neúspěchu lze vystopovat už v jeho původu – do vesnice nepatřil, pouze v ní zdědil majetek. [58]

- A zpráva
- B recenze
- C bajka
- D úvaha
- E výklad
- F vyprávění

17.1 _____

17.2 _____

17.3 _____

17.4 _____

18 Z vět (18.1–18.4) vypište základní skladební dvojice a určete druh přísudku.

4 body

18.1 Po dlouhých bojích bylo město osvobozeno. _____

18.2 Můj bratr se nikdy v důležitých okamžicích neuměl rozhodnout. _____

18.3 Veverka rychle hop z větve na větev. _____

18.4 Pracovala dlouho do noci. _____

19 Jakým způsobem vzniklo slovo „lesostep“?

1 bod

- A skládáním
- B odvozováním
- C přejímáním
- D zkracováním

Výchozí text k úlohám 20–23

U lavice dítě stálo,
z plna hrdla křičelo.
„Bodejž jsi jen trochu málo,
ty cikáně, mlčelo!
Poedne v tom okamžení,
táta přijde z roboty:
a mně hasne u vaření
pro tebe, ty zlobo, ty!
Mlč, hle husar a kočárek –
hrej si – tu máš kohouta!“
– Než kohout, vůz i husárek
bouch, bác! letí do kouta.

A zas do hrozného křiku
– „I bodejž tě sršeň sám!
– že na tebe, nezvedníku,
polednici zavolám!
Pojď si proň, ty polednice,
pojď, vem si ho, zlostníka!“
A hle, tu kdos u světnice
dvěře zlehka odmyká.
Malá, hnědá, tváří divé
pod plachetkou osoba;
o berličce, hnáty křivé,
hlas – vichřice podoba!

(Karel Jaromír Erben: Kytice) [59]

20 Které slovo z výchozího textu je archaismus?

1 bod

- A hrdlo
- B polednice
- C zlostník
- D vichřice

21 Jaký je druh rýmu užitého v podtržené části básně?

1 bod

- A sdružený
- B střídavý
- C obkročný
- D přerývaný

22 Které z následujících tvrzení vyplývá z textu?

1 bod

- A Matka vychovává dítě sama, je proto unavená a podrážděná.
- B V textu nevystupují žádné nadpřirozené postavy.
- C Matka si už neví rady a v zoufalství přivolává na dítě trest.
- D Dítě si nemá s čím hrát, proto křičí.

23 Rozhodněte o každé z následujících dvojic, zda je lze v kontextu výchozího textu považovat za synonyma (A), nebo ne (N).

max. 2 body

- 23.1 křik – řev
- 23.2 robota – práce
- 23.3 divé – divoké
- 23.4 vůz – auto

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

24 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je napsáno se správnou interpunkcí (A), nebo ne (N).

max. 2 body

- 24.1 Chtěl jsem ti vše vysvětlit, abys mi věřila, že to není moje vina a že za to, co se stalo, nemohu.
- 24.2 Mám-li se přiznat, nevím, zda mám dát za pravdu tobě nebo tvé sestře.
- 24.3 Bitva u Sudoměře, kterou známe ze stránek učebnic byla prvním velkým vítězstvím husitů.
- 24.4 Nenapsal mi ani čárku celé týdny a tak jsem o něj měl opravdu strach.

A	N
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Výchozí text k úloze 25

Personifikace je stylistická a rétorická figura, druh metafory, spočívající v tom, že neživé věci, popř. abstraktní pojmy mluví a jednají jako živé osoby, lidské bytosti.

(Štěpán Vlašín: *Slovník literární teorie*) [38]

25 Ve které z následujících možností se neuplatňuje personifikace?

1 bod

- A Vítr plakal a kvílel, až všem tuhla krev v žilách.
- B Podzim nás přivítal nečekaným chladem.
- C A pak přijde zima a ta si svými prokřehkými prsty navleče bílou košilku.
- D Čím více se blížily Vánoce, tím nedočkavější děti byly.

26 Jaký je význam následujících frazeologismů?

2 body

26.1 Lepší vrabec v hrsti než holub na střeše.

- A Je nestálé povahy.
- B Myslí hlavně na sebe.
- C Je nespolehlivý.
- D Lepší je spokojit se s málem.

26.2 Kam vítr, tam plášť.

- A Je nestálé povahy.
- B Je sobecký.
- C Pořád není spokojen s tím, co má.
- D Myslí jenom na sebe.

27 Doplňte správný tvar podmiňovacího způsobu přítomného.

1 bod

Mohli **** to udělat společně.

- A bysme
- B byjsme
- C by jsme
- D bychom

28 Určete, který ze slovesných tvarů není ve vidu nedokonavém.

1 bod

- A zavolá
- B volal
- C volá
- D bude volat

29 Ve které z variant (A–D) jsou uvedena všechna příslovce pravopisně správně?

1 bod

- A skromně, vědomně, temně
- B rozumě, strmně, povinně
- C tajemně, povědomě, příjemně
- D ohromně, nerozumě, upřimně

Výchozí text k úlohám 30–33

Sotva se setmělo, Barka šla courem *kolem* kostela ke škole. Vpředu se svítí, z komína se kouří, Barka **větrí**, čmouchá, přece takhle voní vepřová! Teď ji ovanulo zelí, tohle jsou zase škvarky! Vzala za kliku. Opatrně proklouzla do chodby. Na konci chodby dveře a nad nimi výklenek s oknem pro větrání. Barka **se šourá** až ke dveřím a poslouchá. No ovšem, tam **se debužiruje**, asi už je po všem. Talíře, vidličky a nože cinkají do dětských hlasů a **smíchu**, co to ksakru jedlí? Přišoupla bednu, co stála v rohu, dala na ni škopík, co visel na zdi, a souká se nahoru, aby si to všechno okénkem nad dveřmi zkontrolovala.

(Jan Werich: *Fimfárum*) [60]

- 30 Určete, kolik je v posledním souvětí vedlejších vět. 1 bod
- A 5
 - B 3
 - C 4
 - D 6
- 31 Které z podstatných jmen je pomnožné? 1 bod
- A škvarky
 - B chodby
 - C dveře
 - D nože
- 32 Jaký slovní druh je *kolem* v prvním souvětí? 1 bod
- A příslovce
 - B zájmeno
 - C podstatné jméno
 - D předložka
- 33 Které slovo v kontextu výchozího textu nepatří k expresivním výrazům? 1 bod
- A větrít
 - B šourat
 - C debužírovat
 - D smích
- 34 Ve které z uvedených možností jsou správně určeny slovesné kategorie slovesa „neměnila bych“? 1 bod
- A 1. os., č. j., zp. ozn., r. činný
 - B 1. os., č. j., zp. podm., r. činný
 - C 1. os., č. j., zp. ozn., r. trpný
 - D 1. os., č. j., zp. podm., r. trpný
- 35 Rozhodněte, ve které z následujících možností (A–D) jde o homonymum. 1 bod
- A oko
 - B koruna
 - C list
 - D kolej